

JAVNE FINANSIJE

Prof.dr Miro Blečić

IV-Poreski sistemi

- ***Poreski sistem*** je skup poreskih propisa, instituta i normi u jedinstven mehanizam u cilju sprovođenja poreske politike.
- Poreski sistem opredjeljuje:
 - nivo razvijenosti društva,
 - društveno-ekonomskog sistema,
 - političkog sistema, i
 - ciljeva koji se žele postići poreskom politikom.
- Poreske sisteme, prema obliku u kojem se mogu javiti, dijelimo na:

- poreski monizam(samo jedan jedinstveni poreski namet), i
- poreski pluralizam(više poreskih oblika, grupa, instrumenata..).
- *Pluralističke poreske sisteme čine dvije grupe direktnih i indirektnih poreza.*
- U direktne poreze spadaju:
 1. *Porez na imovinu,*
 2. *Porez na dohodak,*
 3. *Porez na prinos na kapital.*
- U indirektnne poreze ubrajamo:
 1. *Porez na promet,*
 2. *Carine,*
 3. *Trošarine, i*
 4. *Monopolski porezi.*

- Tendencije savremenih trendova i poreske reforme (težnja ka harmonizaciji),
- Poreski sistemi država članica EU (kontinuirano smanjivanje razlika - tkz. „Bijela knjiga” gdje su date aktivnosti smanjenja i otklanjanja barijera),
- Obaveza uzajamne poresko-tehničke pomoći (na zahtjev, automatski, spontano).

Postoje četiri osnovne grupe poreskih principa:

1. Finansijska načela(izdašnost i elastičnost poreza),
2. Ekonomska načela(dobar izvor i vrsta poreza),
3. Socijalna načela(opštost i ravnomjernost), i
4. Poresko-tehnička načela(jeftinoća i ugodnost)

- Podjela i vrste poreza na:
 1. **Direktne**, koje karakteriše
 - stabilnost,
 - pravednost,
 - neelastičnost,
 - selektivnost,
 - visoki troškovi naplate,i
 - neugodnost za obveznika(unaprijed iz dohotka)

Indirektne, karakteriše

- naglašena elastičnost,
- obaveznost plaćanja,
- ugodniji su,
- izdašni su,
- nesocijalni su, i
- lako se prevaljuju.

2. Subjektivni -lični (porez na dohodak, ukupan prihod, na imovinu i sl.), i

Objektivni -predmetni (svi posredni porezi),

3. Fundirani (porezi na imovinu ili kapital),
Nefundirani (poreska osnova je lični rad),

4. Katastarski i tarifni,

5. Opšti i namjenski porezi,

6. ***Reparticioni***(koje država utvrdi prije nego li obavijesti obveznike), i
kvotni(obveznici neznaju visinu poreza ali se zna osnova,
7. ***Sintetički i analitički,***
8. ***Redovni i vanredni,*** i
9. ***Porezi u novcu i naturi.***

Razvijeni ekonomski sistemi mnogo više upražnjavaju podjelu na:

1. Porez na dohodak fizičkih lica,
2. Porez na dobit korporacija,
3. Porez na potrošnju, i
4. Porez na imovinu.

➤ ***Porez na dohodak fizičkih lica*** je porez koji za osnovu ima stvarnu ekonomsku snagu obveznika. Javlja se kao cedularni (više pojedinih osnova), sintetički (osnove kao cjeline) i kombinovani.

- ***Porez na dobit preduzeća-korporacije*** zahvata ostvarenu dobit preduzeća, kao nezavisne snage od vlasnika kapitala.
- Porez obuhvata dobit korporacije u cjelini a zatim i dividende kao dio dohotka akcionara, što je oblik dvostrukog oporezivanja.
- U savremenim poreskim sistemima sprovodi se djelimična poreska integracija (na nivou korporacije ili

VAŠA

PITANJA?

Hvala na pažnji!

